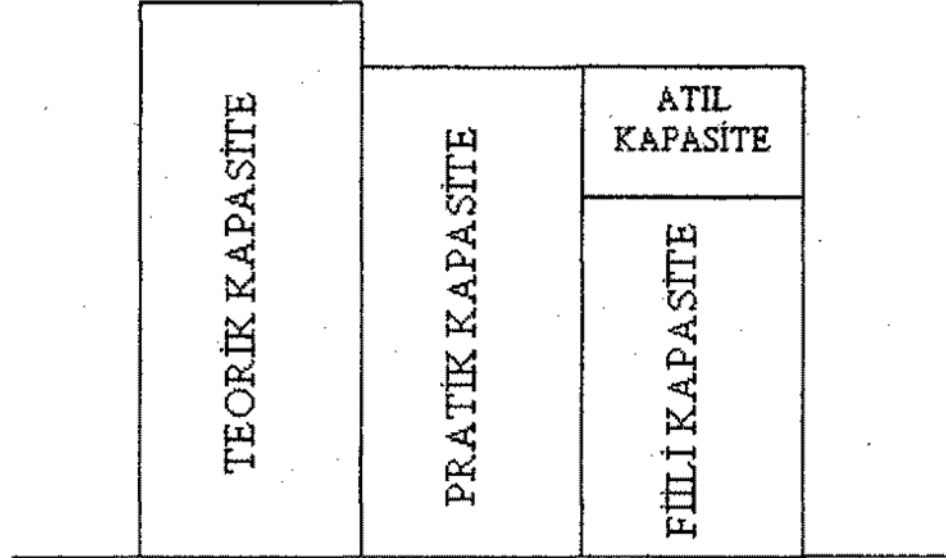

KAPASİTE PLANLAMASI

KAPASİTE ÇEŞİTLERİ

4. Atıl Kapasite

En kısa ifadeyle pratik kapasitenin kullanılmayan kısmıdır.

KAPASİTE ÇEŞİTLERİ

5. Optimal Kapasite

Optimal kapasite, ortalama maliyetlerin minimum olduğu noktadaki üretim düzeyidir.

Kapasitenin maliyetlerle yakından ilişkisi vardır. Birim maliyetlerin üretim miktarının artışına göre maliyet eğrisi giderek azalmaktadır.

ÇALIŞMA DERECEİ VE KAPASİTE KULLANIM ORANI

- Çalışma Derecesi = $\frac{\text{Fiili Kapasite}}{\text{Pratik Kapasite}}$
  - Çalışma Derecesi 1' e eşit ise, işletmenin tam kapasiteyle üretim yaptığı ortaya çıkmaktadır.
  - Çalışma Derecesi 1' den büyükse, fiili kapasite pratik kapasitenin üzerinde olup, teorik kapasite düzeyine yaklaşmaktadır.
  - Çalışma Derecesi 1' den küçükse bu durumda eksik kapasite kullanımı söz konusu olmaktadır.
- Kapasite Kullanım Oranı = $\frac{\text{Fiili Kapasite (Fiili Üretim)}}{\text{Teorik Kapasite}}$

KAPASİTE SEÇİMİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER

- İşletmelerde kapasite kararlaştırılırken ulaşılmak istenen işletmenin amaçlarına ulaşmayı sağlayacak en uygun kapasitenin seçilmesidir.

KAPASİTE SEÇİMİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER

- Maliyetler
- Finansman
- Satışlar
- Stoklar
- Kuruluş Yeri

HİZMET İŞLETMELERİNDE KAPASİTE PLANLAMASI

- Hizmetlerin gelecekteki kullanım için stoklanamaması, üretildiği anda tüketilmesi, müşterinin sistemin içinde yer alması gibi özellikler, hizmet sektöründe kapasite belirleme faaliyetini güçleştirmektedir.
- Hizmetlerin stoklanamaması ve zamanında karşılanmayan talebin büyük bir olasılıkla kaybedilmesi nedeniyle, hizmet talep edildiği anda, onu üretecek kapasitenin mevcut olması gerekir.

HİZMET İŞLETMELERİNDE KAPASİTE PLANLAMASI

- Hizmetin, müşterinin ihtiyacı olduğu yerde müşteriye sunulması gerekir. Başka bir şehirdeki bir otel odasının, ya da başka bir şehirdeki bir kiralık arabanın müşteriye bir yararı yoktur.
- Bu tür sistemlerde kapasitenin değişkenlik ve belirsizlik gösteren talebi karşılayacak şekilde esnek tutulması veya bilinçli bir şekilde yönetilmesi gerekir.

YATIRIM İLE KAPASİTE ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

$$E = \frac{I' / I}{P' / P} = \frac{P}{I} \cdot \frac{I'}{P'}$$

E = Esneklik katsayısı

I = Yatırım maliyeti

I' = Yatırım artışı

P = Kapasite

P' = Kapasite artışı

YATIRIM İLE KAPASİTE ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

- $E \geq 1$, olması durumunda, kapasite büyüklüğünün sağlayacağı herhangi bir tasarruf söz konusu olmayıp bu durumda büyüklüğün bir faydası yoktur.
- $E < 1$ durumunda ise kapasite büyüklüğü belirli bir tasarruf ve fayda sağlamaktadır. $E < 1$ durumunda kapasite artışının sağladığı avantajlardan yararlanmak için kapasite artışı yapılmalıdır.